

SALGIN HASTALIK DÖNEMİNDE İTİKÂF

Dini bir terim olarak itikâf, akıl sağlığı yerinde ve ergenlik çağına gelmiş bir Müslümanın beş vakit namaz kılınan bir mescitte ibadet niyetiyle bir süre durması demektir. Kişi bu ibadet vesilesiyle nefsanî arzularından sıyrılmakta, dünyevi meşgalelerden uzak durmakta ve bütün vaktini Allah'a kulluğa ayırarak manevî derecesini yükseltmeye çalışmaktadır.

İnsanın, Allah'a tam bir teslimiyet içerisinde ibadet ve taatte bulunmak amacıyla zamanının belirli bir kısmını ayırması ve bu esnada meşrû bile olsa her türlü nefsanî ve şehvî arzularından uzak durması, mânen olgunlaşması için önemli bir vesiledir. Dinî duygu ve düşüncenin yoğun bir şekilde yaşandığı, mümkün olduğu ölçüde dünyevî isteklerden uzaklaşarak Yüce Yaratıcı'ya yönelinen bir ortam, insana derin bir mânevî ufuk ve imkân sunmaktadır.

İtikâfın sahih olabilmesi için itikâfa giren kimsenin cünüplük, hayız ve nifas gibi hallerden temizlenmiş bulunması ve itikâf için niyet etmesi şarttır.

Yılın herhangi bir zamanında itikâfa girmek mümkün olmakla birlikte Ramazanın son on gününde itikâfa girmek daha faziletlidir. Nitekim Allah Resûlü (s.a.s) Ramazan'ın son on gününde itikâfa girmiş ve bu sünnetine vefatına kadar devam etmiştir. (Buhârî, İ'tikâf, 1; Müslim, İ'tikâf, 5, 7) Hanımlarının yanı sıra birçok sahabe de onunla beraber bu sünnete uymuşlardır. İtikâfa özellikle Ramazan ayının son on gününde girilmesi, bin aydan daha hayırlı olan Kadir gecesini de ihya etme fırsatı vereceği için ayrı bir önem taşımaktadır.

Nafile olan itikâfın en azı bir gündür. İmam Ebû Yusuf en az süreyi, bir günün yarısından fazlası olarak belirlerken İmam Muhammed itikâf için bir saati de yeterli bulur (Merğînânî, el-Hidâye, II, 290).

İtikâfa giren kimse, camide yer, içer, uyur ve ihtiyacı olan şeyleri mümkün olduğu takdirde camide tedarik eder. Tuvalete gitmek, abdest almak ve gerekli olduğunda gusletmek gibi tabîî ihtiyaçları için ise camiden dışarı çıkabilir. Bu gibi zorunlu hâllerin dışında camiden çıkarsa itikâfı bozulur (Merğînânî, el-Hidâye, II, 291-293).

Yukarıda izah edildiği şekli ile camide itikâf erkeklere mahsustur. Kadınlar ise evlerinin namaz kılmak üzere belirledikleri bir yerinde itikâfta bulunabilirler (Merğînânî, el-Hidâye, II, 291). Şâfiî mezhebine göre ise, mescid dışında itikâf caiz değildir.

Gerek Kur'an-ı Kerim, gerekse sünnetten anlaşıldığı üzere itikâfın yapıldığı yerin mescit olması esastır. Nitekim İslam âlimlerinin çoğunluğu da bunu zarurî bir şart olarak değerlendirmiştir. Ayrıca bu durum itikâfın amacı ve ruhuyla da uyum sağlamaktadır. Zira kişi, ancak mescitte dünyevi meşgalelerden soyutlanıp kendisini ibadete ve tefekküre verebilmekte, nefisini arzu ve isteklerinden uzak tutabilmekte ve bütün vaktini ibadete ayırabilmektedir.

İtikâf sünnetinde asıl olan itikâfın camilerde yapılması olmakla birlikte salgın vb. mücbir sebepler olması durumunda -kadınların evlerde itikâfa girebildikleri gibi- erkeklerin de evlerinin mescit edindikleri bir odasında şartlarını gözeterek itikâfa girmeleri bazı âlimlerimizin görüşleri doğrultusunda caiz görülmüştür. Buna göre bir Müslüman, evinin mescit edindiği bir odasında itikâfa girerek, Kur'an-ı Kerim okumak, namaz kılmak, tevbe, istiğfar, dua ve niyaz etmek, kelime-i tevhid ve tekbir getirmek, nefis muhasebesi yapmak, Cenâb-ı Hakkın varlığı, birliği ve kudreti hakkında tefekkür etmek, gereksiz söz ve işlerden uzak kalmak suretiyle Peygamberimizin bu güzel sünnetini ihya edebilir. Şu kadar var ki mücbir sebeplerin ortadan kalkması durumunda erkeklerin evde itikâf yapması caiz değildir.